

Energošmejdi porušují zákazy podomního prodeje

Jedním z nejčastějších podání na energetické zprostředkovatele, se kterými se aktuálně obracejí spotřebitelé na Energetický regulační úřad (ERÚ), je porušování zákazu podomního prodeje. Stížnosti na tento problém se kupí i na obcích. ERÚ proto ve spolupráci se Svazem měst a obcí ČR (SMO ČR) připravuje informační kampaň cílenou kromě spotřebitelů také na zastupitele měst a obcí, jak mohou nájedzům tzv. energošmejdu zabránit.

„Na obcích opět řešíme stížnosti na podomní prodej,“ říká výkonná ředitelka Svazu měst a obcí ČR Radka Vladyková a pokračuje: „Za mnohými z nich se přitom schovávají tzv. energošmejdi, kteří v posledních měsících znovu obnovili své aktivity. Vydávají se za zaměstnance dodavatelů nebo distributorů energií, schovávají se za nejrůznější úřady, zkrátka z lidí mámi podpisy pod smlouvy pod nejrůznějšími živými záminkami.“

Energetičtí zprostředkovatelé se po loňské novelizaci energetického zákona dostali pod dozor ERÚ. Úřad je nejen registruje, dozoruje také jejich činnost a může na ně uvalit sankce. Za případné porušení zákazu podomního prodeje je však přímo ERÚ pokutovat nemůže.

„ERÚ může postihnout například zprostředkovatele, který by nabízel energie bez potřebné registrace. Jestliže ale poruší zákaz podomního prodeje, který je dán obecním předpisem, je potřeba primárně volat městskou policii. Pokutu na energošmejda totiž v takovém případě může uvalit jen samotná obec. Obrátit se na městskou policii je důležité i kvůli rychlosti, s jakou mohou místní policisté zasáhnout a která je zásadní také kvůli zajištění důkazů,“ vysvětluje Markéta Zemanová, členka Rady ERÚ.

ERÚ a SMO ČR zároveň připomínají jeden z praktických důsledků novely energetického zákona. Vzhledem k tomu, že zprostředkovatelé energií vykonávají (po novelizaci) svou činnost podle něj, a nikoliv podle živnostenského zákona jako v minulosti, musí si zastupitelé, kteří podomní prodejce energií v ulicích nechtějí, upravit své předpisy.

„Dnes už obce či města na energošmejdy nedosáhnou zákazem podomního prodeje podle živnostenského zákona. Nicméně mohou použít paragraf 11p energetického zákona. Ten jasně hovoří mj. o možnostech obce stanovit, že je poskytování služeb prováděných mimo obchodní prostory při výkonu zprostředkovatelské činnosti v energetických odvětvích v obci nebo v její části zakázáno,“ popisuje možnosti Radka Vladyková.

„Vzhledem k nedobрым zkušenostem s praktikami podomních prodejců bych zákaz, resp. úpravu tržního řádu, doporučila přinejmenším ke zvážení všem obcím a městům. Spotřebitel tím o nic nepřijde. Pokud chce využít služeb zprostředkovatelů, vždy je může oslovit sám, po řádném uvážení a porovnání nabídek, nikoliv pod nátlakem, kterým jsou podomní prodejci proslulí,“ doporučuje Markéta Zemanová.

SMO ČR a ERÚ proto společně připravují souhrn informací a metodiku, která pomůže zástupcům samospráv ochránit občany před „nájezdy“ a spekulacemi nepoctivých zprostředkovatelů. Na možná rizika spjatá s energetickými zprostředkovateli obě organizace soustavně upozorňují také samotné spotřebitele.

Kontakt:

Energetický regulační úřad

www.eru.cz

T: 564 578 666, E: podatelna@eru.cz

sídlo úřadu

A: Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Tiskoví mluvčí:

Michal Kebort Jan Hamrník
M: 724 060 790 M: 724 454 791
E: tiskove@eru.cz

dislokované pracoviště Praha

A: Jankovcova 1566/2b, 170 00 Praha 7

Jak mohou obce a města bojovat s energošmejdý u dveří

- **Každá obec může zakázat podomní aktivity energetických zprostředkovatelů** nebo zástupců dodavatelů energií na celém svém území či v části obce. Výslovně to umožňuje **§ 11p energetického zákona**.

Pozor, dřívější zákazy podomního prodeje, vydané na základě zmocnění v živnostenském zákoně (v rámci tržního řádu obce), již pro energetické zprostředkovatele neplatí! Ti nyní nemohou podnikat podle živnostenského zákona, spadají pod energetický zákon. Jejich činnost v obci tedy musí být zakázána zvlášť (odděleně od ostatního podomního prodeje), novým nařízením, s odvoláním na zmiňovaný § 11p energetického zákona. Z hlediska obsahového či právního energetický zákon odlišné či nové požadavky na toto nařízení ve srovnání s předchozími nařízeními neklade.

Sankcionování porušení zákazu podomního prodeje podle zákona o přestupcích, k němuž je příslušný obecný úřad, je **možné pouze na základě řádného zákazu podomního prodeje** ve výše uvedeném smyslu.

- **Pokud obec využívá služeb obecní (městské) policie, zapojte ji do řešení problému.**

Právě obecní policie může přijet k nahlášeným případům ihned, a **ochránit** tak **další spotřebitele**. Zároveň mohou strážníci na místě zajistit důkazy a jednoznačně identifikovat osobu zprostředkovatele. To **usnadní postih** jak ze strany obce (za porušení nařízení obce), tak od ERÚ (za výkon činnosti bez registrace nebo jiné protizákonné praktiky).

- **Důležitá je nadále osvěta, nabídka jednoduchých informací pro spotřebitele**, a to v jakékoliv dostupné formě: na vývěskách, v tiskovinách samospráv, začleněním do případných přednášek aj.

Cílit informace je potřeba na všechny občany. Ačkoliv se traduje, že energošmejdí útočí převážně na seniory a jiné zranitelné skupiny, není tomu tak vždy. ERÚ eviduje celou řadu případů, kdy jsou jejich oběťmi lidé produktivního věku s vysokoškolským vzděláním. Manipulativní praktiky energošmejdů mohou přesvědčit kohokoliv.

- **Nabídněte okamžitou pomoc obětem energošmejdů**, je-li to ve vašich silách. Zvláště v menších obcích se již mnohokrát osvědčila nabídka pomoci s výpovědí smluv odvyšovaná obecním rozhlasem ihned poté, co zástupci samosprávy zjistili, že v ní řadí energošmejdí. Rychlé ukončení smlouvy s energošmejdem je nejsnazším a trvalým řešením.

- **Informujte občany o možnostech, které jim dává zákon.**

Pokud došlo k **uzavření smlouvy o zprostředkování při podomním prodeji**, může spotřebitel od smlouvy odstoupit bez sankce (podle občanského zákoníku):

- do 14 dnů od jejího uzavření,
- do 30 dnů, pokud byla uzavřena na základě nevyžádané návštěvy prodejce,
- do 90 dnů, pokud byla při jejím sjednání použita nekalá obchodní praktika.

Zprostředkovatelskou smlouvu lze pak bez postihu (podle energetického zákona) vypovědět kdykoliv v průběhu jejího trvání – pozor však, že v takovém případě může zprostředkovatel již požadovat smluvní odměnu, pokud ji ve smlouvě jasně a srozumitelně uvedl.

Jestliže byla při podomním prodeji uzavřena **smlouva přímo s dodavatelem energií** (nikoliv jen se zprostředkovatelem), lze takovou smlouvu ukončit ve stejných termínech, jako v případě zprostředkování (viz předchozí bod, tedy do 14, 30 a 90 dnů podle konkrétních podmínek). Smlouvu o dodávkách uzavřenou distančním způsobem může navíc spotřebitel vypovědět až do 15. dne po zahájení dodávek. Zde už ale platí výpovědní lhůta 15 dnů, která běží od prvního dne následujícího měsíce po doručení výpovědi. V tomto případě bude nutné uhradit již spotřebované energie, nikoliv však jakoukoli sankci!

Pokud by **zprostředkovatel za spotřebitele uzavřel smlouvu s dodavatelem**, může ji spotřebitel vypovědět do 15 dnů po zahájení dodávek (tedy stejně, jako kdyby šlo o smlouvu uzavřenou distančním způsobem, přičemž nezáleží na tom, jestli zprostředkovatel za spotřebitele podepsal smlouvu na pobočce dodavatele či mimo ni).

Jak výpověď, tak odstoupení, je nutné provést písemně!

- **ERÚ ve spolupráci se SMO ČR pořádá řadu školení**, jak ochránit spotřebitele v obcích, ale i k dalším energetickým tématům. Semináře probíhají zejména on-line, během krátké chvíle přitom získáte velké množství užitečných informací. Sledujte avíza na webových stránkách www.eru.cz a www.smocr.cz a zapojte se!